

A HITTANI KONGREGÁCIÓ NYILATKOZATA A NEMI ERKÖLCS NÉHÁNY KÉRDÉSÉRŐL

Bevezetőül a nyilatkozat megállapítja: a tudomány mai állása szerint a szexualitás az emberi életet legmélyebben befolyásoló tényezők közé tartozik. Ugyanakkor a társadalomban olyan mértékű erkölcsi lazulás tapasztalható, amely még a keresztények nézeteit is megzavarja. Az Egyház ennek láttán nem maradhat néma.

Az ember nem járhat el kénye-kedve szerint az erkölcsi értékek megítélésében. Isten örök, objektív és változhatatlan törvénye szívébe van írva. A keresztények előtt ott áll Krisztus tanítása is. Az emberméltóságot csak a természetének megfelelő lényeges rend megóvásával lehet szolgálni. A nyilatkozat leszögezi, hogy az Egyház ezen a téren is az isteni törvény hiteles értelmezője volt és marad. Utal arra, hogy a II. vatikáni zsinatnak az erkölcsről és a házasságról szóló tanítására támaszkodik. De csupán néhány időszerű pontban kívánja most felhívni a figyelmet az Egyház tanítására. Három visszaélésről tárgyal: a házasságot megelőző nemi kapcsolatról, a homoszexualitásról és az önkielégítésről.

A házasságot megelőző nemi kapcsolat ellentmond e kapcsolat belső természetének és rendeltetésének. „A tapasztalat megtanít, hogy a szeretetet a házasság szilárdságának kell megoltalmaznia: csak így felelhet meg igazán sajátos célja és az emberi méltóság követelményeinek.” (Vö. Mt 19, 4-6; 1Kor 7,9.) Amellett az ilyen egyesülésből gyakran kizárják a gyermeket és ezzel a házassági szeretet teljes kifejlődését.

Ami a homoszexualitást illeti: nem alaptalanul tesznek ma különbséget átmeneti (ezt többféle ok idézheti elő) és veleszületett, tehát gyógyíthatatlan homoszexuális hajlam között. A lelkipásztornak megértéssel kell az ilyenekhez közelednie, és bűnösségüket okosan megítélnie. Az objektív erkölcsi rendben tekintve azonban az ilyen magatartás súlyosan rendetlen. (Vö. Róm 1,24-27; 1Kor 6,10; 1Tim 1,10.)

A maszturbációt ma nem egyszer normális serdülőkori jelenségnek tartják. Ez nem áll. A nemi erők tudatos használata a házasságon kívül, bármilyen okból történjék is, lényegében ellentmond rendeltetésüknek. Az egyes esetekben természetesen az ember egész magatartását kell a lelkipásztornak és a nevelőnek figyelembe vennie. Bizonyos mozzanatok a felelősséget csökkenthetik. Az érintett fiatalokat segíteni kell a kellő természetes és természetfölötti eszközök használatában.

Ezután arról van szó, mennyiben súlyos bűnök a szexuális vétségek. Egyesek szerint a szenvedély, gyengeség stb. közrejátszása miatt itt aligha állhat fenn az a tudatos és alapvető szembefordulás Istennel, ami a halálos bűn lényege. Ez igaz lehet egyéni esetekben, s ezért a lelkipásztornak türelemmel és jósággal kell eljárnia. Elvileg azonban tény, hogy az erkölcsi rend

minden egyenes megsértése jelentős dologban — éppen a szexuális értékek nagy jelentőségénél fogva — súlyosan esik latba.

A következőkben a nyilatkozat a tisztaság erényéről pozitíven tárgyal, főként Szent Pálra támaszkodva (Gal 5,19-23; 1Kor 6,9-11; 1Tessz 4,3-8; Ef 5, 3-8; 1Kor 6,15-20). Rámutat arra, hogy a keresztény egész személyiségében, tehát testében is Krisztus testének tagja és a Szentlélek temploma. Majd a keresztény aszkézis bevált eszközeit ajánlja a küzdő embernek.

A befejezés rámutat a püspökök, papok, szülők, nevelők, művészek, világi hívők feladataira és felelősségére.

A „Persona humana” kezdetű nyilatkozaton egy bizottság csaknem 8 évig dolgozott. 1975.dec.29-én jelent meg.

A téma égető időszerűsége miatt igen élénk visszhangja volt püspökök, teológusok, valamint a nemzetközi sajtó részéről. Általában örömmel fogadták, hogy az Egyház fölemelte szavát az erkölcsi züllés ellen, és világosan megerősítette a hagyományos keresztény tanítást. Sajnálatos viszont, hogy a dokumentum mind a teológiai megalapozás, mind a pasztorális útmutatás terén meglehetősen szűkszavú. A lélektan, biológia, társadalomtudományok megállapításainak jobb kiaknázását várták. Minthogy a természettörvény erős hangsúlyozása a „Humanae vitae” enciklika esetében sok vitára adott alkalmat, a jelenlegi nyilatkozat tartózkodóbban hivatkozik erre. Így viszont jobban előtérbe kerül a hagyomány és az egyházi tanítóhivatal tekintélyi szerepe. A deduktív módszer mellett nehezményezik a nyilatkozat stílusát. Hangsúlyozza ugyan a lelkipásztori megértés és óvatosság fontosságát, de kissé száraz, inkább jogi jellegű nyelve mögül nem érződik eléggé az, amiből kétségtelenül született: Krisztus Egyházának gondja az emberért. A zsinati dokumentumokhoz és VI. Pál körleveleihez képest a nyilatkozat hangneme visszaesést képvisel. Pedig sok mai ember fogékony lenne a józan irányításra, ha lelkéhez közelebb álló formában kapná.

Elgondolkoztató Weber püspök állásfoglalása. Ne annyira azzal törődünk — mondja —, mennyiben szerencsés a dokumentum stílusa, hanem tegyük fel magunknak komolyan a kérdést: merre tartunk az erkölcsi fejlődés terén, és mi a teendők mint keresztényeknek. Tudnunk kell határozott nemet mondani minden visszaélésre, s ugyanakkor segítenünk kell, hogy minden ember Isten emberszerető szándéka szerint, minden képességével együtt kifejlődjék.

R.